РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 5 (52)

Вересень – жовтень 2023 р.

DOI 10.53672/ej.5.2023

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.5.2023

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2023, № 5 (52)

вересень – жовтень 2023 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.5.2023[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2023. — № 5 (52) (вересень – жовтень 2023). — 52 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2023
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2023

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 12

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *12*

Вітомський Ю. Л., Чернякова О. В., Горський С. В. Креативне мислення як основа для інноваційного розвитку суспільства та побудови вектора соціального розвитку 12

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *15*

Проект «ПРОРОК/СНД»: поліграфолог друг чи ворог? Облік та маніпулювання поліграфологами спецслужбами різних країн - бойова фантастика в реальних умовах України 15

1.3. Судова практика *18*

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд). Правові позиції Верховного Суду та Європейський суд з прав людини, який зауважив, що оцінка моральної шкоди за своїм характером є складним процесом, за винятком випадків, коли сума компенсації встановлена законом (STANKOV v. BULGARIA, 12.07.2007, ЄСПЛ) 18

1.4. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *22*

Міністерство юстиції України (Департамент експертного забезпечення). Департамент експертного забезпечення Мінюсту попереджає! Судові експерти з 29.06.2023 року відповідно до Закону в обов'язковому порядку повинні мати зареєстровані офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі (ЄСІТС) 22

Міністерство юстиції України. Порядок формування та ведення Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту 25

1.5. Рецензії та нові видання *28*

Гордон Н., Гуглер М., Нельсон Р., Хендлер М., Крепол Д., Шоу П., Бірман Л. Мета-аналіз 28

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 32

ОГЛЯД ЗМІ: Медіація в Україні: на порозі нового етапу розвитку . . . 32

Психографологічний аналіз підписів міністрів оборони України за часів війни з рф (Олексій Резніков і Рустем Умєров): психологічні

тенденції ефективних змін в управлінні оборонною сферою держави в 2023 році 32

В Польщі 20-22 жовтня 2023 року пройде ювілейний семінар з нагоди 60-річчя застосування поліграфа та проведення поліграфологічних досліджень в польскому кримінальному суді 33

Характерництво (химородництво, галдовництво, заморочництво) - український прикладний психофізіологічний метод впливу на ворога, який офіційно існує в Україні з часів Запорозької Січі 33

Олег Татаров один з головних лобістів Офісу Президента України у створенні перепон в проведенні судово-експертної реформи в державі попри Указ Президента України № 837/2019 від 8 листопада 2019 року – дані журналістських розслідувань 33

Особливості залучення та роль психолога у процесуальних діях за участі дитини в межах кримінального провадження 34

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 37

VerifEye — мобільний додаток для виявлення прихованої інформації 37

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 40

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 43

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 46

ВИХІДНІ ДАНІ 52

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» належить до реферативно-наукових видань. Оригінальні дослідження ми оприлюднюємо вперше, а найцікавіші праці, що вже вийшли в інших виданнях, подаємо як реферати: стислий виклад змісту, анотацію та бібліографічний опис першоджерела за ДСТУ 8302:2015. Реферат не замінює оригіналу — він допомагає знайти саме те дослідження, яке потрібне вам сьогодні.[1]

Вітаємо, колеги! Перед вами номер 2023, № 5 (52) за вересень–жовтень 2023 року. Тут 6 матеріалів для тих, кого цікавлять нормативне регулювання експертизи, поліграф і виявлення обману, моральна шкода, і для тих, хто тільки обирає свій шлях у юридичній психології.

> *Чи знали ви? У звіті «The Polygraph and Lie Detection» (2003) Національна дослідницька рада США дійшла висновку, що тести щодо конкретних інцидентів відрізняють неправду від правди «значно краще за випадковість, хоча й значно гірше за досконалість». Для кадрового скринінгу точність, за висновком ради, «майже напевно нижча». У 2023 році минає 20 років від цієї події.*[2]

Можливо, саме ваше дослідження стане наступною сторінкою історії судової експертизи. Читайте, сперечайтеся, пишіть до журналу — і повертайтеся до архіву номерів по нові матеріали.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 31 жовтня 2023 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 9 965 цивільних осіб, серед них 568 дітей, і поранення 18 380 цивільних осіб, серед них 1 213 дітей. За кожною цифрою —

людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Вибухотехнік Національної поліції під час розмінування на Харківщині, 26 жовтня 2023 р. Фото: Національна поліція України, ліцензія CC BY 4.0. [4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Верба» (24.03.2015)[6]

Читати вірш «Верба» у збірнику (с. 13)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 31.10.2023 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше двоє суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[8]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. The Polygraph and Lie Detection (2003), Chapter 8: Conclusions and Recommendations. National Academies Press. URL: https://www.nationalacademies.org/read/10420/chapter/10 (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of civilians in armed conflict — October 2023 update" (opubl. 14.11.2023). URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2023-11/Ukraine%20-%20protection%20of%20civil-

ians%20in%20armed%20conflict%20%28October%202023%29.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

4. Natsionalna politsiia Ukrainy. Vybukhotekhnik Natsionalnoi politsii pid chas rozminuvannia na Kharkivshchyni, 26 zhovtnia 2023 r [A Bomb Disposal Technician of the National Police During Demining in Kharkiv Region, 26 October 2023] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Demining_in_Kharkiv_Oblast_(2023-10-26)_02.jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Креативне мислення як основа для інноваційного розвитку суспільства та побудови вектора соціального розвитку[1]

Вітомський Ю. Л., Чернякова О. В., Горський С. В.

Оригінальна публікація · оприлюднено 10.04.2023

Анотація. Тези Ю. Л. Вітомського, О. В. Чернякової та С. В. Горського присвячено креативному мисленню як ресурсу інноваційного розвитку організацій і суспільства. Відправна точка – зростання вимог до управлінців, які мають швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, генерувати нестандартні рішення та знаходити творчий потенціал у колективі. Автори виходять з того, що економіка дедалі більше спирається на нові знання, а креативність персоналу стає головним джерелом інтелектуального капіталу; тому увага зміщується від креативності як властивості окремої особистості до управління колективною творчістю. Основну суперечність креативного менеджменту вони вбачають у поєднанні ірраціональних, «хаотичних» процесів творчого мислення з раціональною природою управління, що вимагає особливих стилів керівництва. Робота спирається на огляд психологічної літератури; як метод автори заявляють ретроспективний аналіз «від практики до теорії» на прикладі підприємця Форреста Марса із застосуванням контрольного списку А. Осборна з 10 пунктів. Розглянуто три необхідні елементи креативності (компетенція, творче мислення, мотивація) з наголосом на провідній ролі внутрішньої мотивації, а також уявлення про функціональну спеціалізацію лівої та правої півкуль мозку і відповідні стилі мислення. Творчий процес описано як послідовність етапів: постановка проблеми, підготовка, пошук рішення й інкубація, осяяння, верифікація та оцінка, презентація; окремо виділено дивергентну і конвергентну фази. Методи креативного мислення згруповано за спрямованістю: на зовнішнє середовище (анкетування, експертні оцінки, SWOT-аналіз, фокус-групи, маркетингові експерименти) і на персонал. Останні поділено на методи психологічної активізації мислення (мозковий штурм, синектика, конференція ідей), систематизованого пошуку (контрольні запитання, морфологічний і функціональний аналіз, метод фокусних об'єктів) та спрямованого пошуку (функціонально-вартісний аналіз, теорія та алгоритм вирішення винахідницьких завдань Г. С. Альтшуллера). Вибір методу автори

пов'язують зі складністю задачі. Підсумок тез: креативність і креативне мислення стають основним джерелом економічної цінності, витісняючи класичні чинники виробництва. Матеріал може зацікавити психологів, які досліджують творчу діяльність, і керівників, що організовують колективний пошук нових рішень.

Ключові слова: креативне мислення, креативність, креативний менеджмент, інноваційний розвиток, соціальний розвиток, творчий процес, внутрішня мотивація, мозковий штурм, контрольний список Осборна, методи активізації мислення, інтелектуальний капітал.

Creative Thinking as a Basis for the Innovative Development of Society and for Shaping the Vector of Social Development

Vitomskyi Yu. L., Cherniakova O. V., Horskyi S. V.

Abstract. Managers are increasingly expected to respond quickly to changes in the external environment, generate original ideas and design unique strategies, which makes creative thinking a practical concern for organisations. In these conference theses Vitomskyi Yu. L., Cherniakova O. V. and Horskyi S. V. examine creativity as a source of innovative and social development. The authors argue that a knowledge-based economy turns staff creativity into the main source of intellectual capital and that attention is shifting from creativity as an individual trait to the management of collective creative work. The central difficulty they identify is the tension between the irrational nature of creative thinking and the rational logic of management. The paper draws on psychological literature and announces a retrospective analysis of the business practice of Forrest Mars based on A. Osborn's ten-item checklist. It discusses three components of creativity (competence, creative thinking and motivation, with intrinsic motivation seen as decisive), hemispheric differences in cognitive style and the stages of the creative process from problem setting through incubation and illumination to verification and presentation, including divergent and convergent phases. Creativity techniques are classified as externally oriented market research tools and staff-oriented methods of psychological activa-

tion (brainstorming, synectics), systematic search (checklists, morphological and functional analysis) and directed search (value analysis, Altshuller's theory of inventive problem solving). The authors conclude that creativity is replacing classical factors of production as the main source of economic value and that the choice of technique should depend on task complexity.

Keywords: creative thinking, creativity, creative management, innovative development, social development, creative process, intrinsic motivation, brainstorming, Osborn checklist, idea generation techniques, intellectual capital.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 10.04.2023.

REFERENCES

1. Vitomskyi Yu. L., Cherniakova O. V., Horskyi S. V. Kreatyvne myslennia yak osnova dlia innovatsiinoho rozvytku suspilstva ta pobudovy vektora sotsialnoho rozvytku [Creative Thinking as a Basis for the Innovative Development of Society and for Shaping the Vector of Social Development]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 5 (52). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/8692-vitomskij-yu-l-chernyakova-o-a-gorskij-s-v-kreativne-mislennya-yak-osnova-dlya-innovatsijnogo-rozvitku-suspilstva-ta-pobudovi-vektora-sotsialnogo-rozvitku (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Проект «ПРОРОК/СНД»: поліграфолог друг чи ворог? Облік та маніпулювання поліграфологами спецслужбами різних країн - бойова фантастика в реальних умовах України[1]

Оригінальна публікація

Анотація. Публікація має характер аналітичного попередження для професійної спільноти поліграфологів України в умовах

війни. За бібліографічним описом її автор – О. А. Назаров, на сайті матеріал подано від імені редакції журналу. Назву запозичено з мережевої книги О. Чернишова «Еспер: Проект Пророк» у жанрі бойової фантастики, що вийшла в рф; книга слугує лише образною відправною точкою. Редакція повідомляє про отриману нею інформацію щодо існування на пострадянському просторі проєкту спецслужб під умовною назвою «ПРОРОК/СНД», який міг бути започаткований у 2013–2014 роках для обліку висококваліфікованих фахівців з психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа та їх подальшого, як правило «легендованого», залучення. Описано критерії відбору, які приписують проєкту (професіоналізм, можливість співпраці, керованість, біографічні дані, психологічний портрет), а також методи тривалого спостереження й тиску: створення фінансових труднощів, перешкоди в роботі в державних органах, руйнування родинних зв'язків, провокації, перетворення фахівця на «сплячого агента». Окремо проаналізовано технологію «замовних» негативних публікацій про поліграфологів: поєднання даних з відкритих реєстрів із чутками, поверхове вивчення біографії, «чіпка» назва й фотографія, розрахунок на емоції читача, звинувачення в хабарництві без конкретних фактів. Автор застерігає, що відкриті реєстри поліграфологів в Україні полегшують збір відомостей про фахівців, і протиставляє їм практику США, де загальні реєстри персональних даних поліграфологів закриті. Сформульовано чотири риси «обробки» поліграфолога: усунення від діяльності, сумнів у результатах роботи, розбалансування психіки, знецінення в публічному просторі. Контекст створюють оприлюднена 14 лютого 2023 року інформація Головного управління розвідки Міноборони України про російську шпигунську мережу в Європі та повідомлення правоохоронних органів 2022–2023 років про підозри у державній зраді, виправдовуванні збройної агресії рф, одержанні неправомірної вигоди й заволодінні коштами, з нагадуванням про презумпцію невинуватості (ст. 62 Конституції України). Довідково згадано запровадження професії «Поліграфолог» (25.10.2021) і предмет опитування на поліграфі за

наказом Мін'юсту від 27.07.2015 № 1350/5. Матеріал закликає фахівців до єдності та обміну інформацією про порушення їхніх прав.

Ключові слова: поліграфолог, психофізіологічні дослідження із застосуванням поліграфа, спецслужби, вербування, маніпулювання, інформаційний вплив, замовні публікації, знецінення особистості, професійна безпека, реєстри фахівців, війна в Україні.

The 'PROPHET/CIS' Project: Is the Polygraph Examiner a Friend or a Foe? Registration and Manipulation of Polygraph Examiners by Intelligence Services of Various Countries as Combat Fiction in Ukraine's Real Conditions

Abstract. This paper, published on behalf of the editorial board (the bibliographic record names Nazarov O. A. as its author), is framed as a warning to Ukrainian polygraph examiners working in wartime. Its title borrows from O. Chernyshov's online combat fiction novel 'Esper: Project Prophet', published in russia, which serves only as a figurative starting point. The editors report information they received about an intelligence-service project code-named 'PROPHET/CIS', allegedly launched in 2013–2014 to register highly qualified specialists in psychophysiological examination using a polygraph and to engage them covertly when needed. The paper describes the selection criteria attributed to the project (professional skill, willingness to cooperate, controllability, biographical data, psychological profile) and the methods of long-term observation and pressure: financial hardship, obstacles to employment in state bodies, destruction of family ties, provocations and the cultivation of sleeper agents. Particular attention is paid to commissioned smear articles that mix data from open registers with gossip, a superficial biography, catchy headlines and photographs, and unsupported bribery allegations aimed at the reader's emotions. The author warns that open registers of Ukrainian examiners make information gathering easier, contrasting them with the closed registers used in the United States, and identifies four aims of such pressure: removing the examiner from practice, discrediting results, destabilising the person and devaluing him or her publicly. Context comes from a Feb-

ruary 2023 statement by Ukraine's Defence Intelligence on russian espionage networks in Europe and from law-enforcement reports of 2022–2023, with a reminder of the presumption of innocence. The paper calls for professional solidarity and information sharing.

Keywords: polygraph examiner, psychophysiological examination using a polygraph, intelligence services, recruitment, manipulation, information influence, smear campaigns, professional security, registers of specialists, war in Ukraine.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», .

REFERENCES

1. Proekt "PROROK/SND": polihrafoloh druh chy voroh? Oblik ta manipuliuvannia polihrafolohamy spetssluzhbamy riznykh krain - boiova fantastyka v realnykh umovakh Ukrainy [The 'PROPHET/CIS' Project: Is the Polygraph Examiner a Friend or a Foe? Registration and Manipulation of Polygraph Examiners by Intelligence Services of Various Countries as Combat Fiction in Ukraine's Real Conditions]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 5 (52). URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=8241 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВА ПРАКТИКА

Правові позиції Верховного Суду та Європейський суд з прав людини, який зауважив, що оцінка моральної шкоди за своїм характером є складним процесом, за винятком випадків, коли сума компенсації встановлена законом (STANKOV v. BULGARIA, 12.07.2007, ЄСПЛ)[1]

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 21.10.2023

Реферат. Добірка правових позицій Касаційного цивільного суду та Великої Палати Верховного Суду стосується відшкодування моральної шкоди, завданої фізичній особі незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду. Центральним є висновок КЦС ВС у постанові від 4 жовтня 2023 року у справі № 757/5351/21-ц: за ч. 2, 3 ст. 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів...» компенсація моральної шкоди за час перебування під слідством чи судом не може бути меншою за один мінімальний розмір заробітної плати за кожен місяць, причому застосовується розмір, чинний на час розгляду справи. Цей розмір є гарантованим державою мінімумом, а не верхньою межею, тож суд з огляду на обставини справи може присудити більшу суму. Нормативну основу становлять ст. 56 Конституції України, ст. 23 і 1176 ЦК України, ст. 2–4 і 13 названого Закону. За узагальненою практикою ВС розмір компенсації залежить від характеру правопорушення, глибини фізичних і душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого, тривалості й тяжкості вимушених змін у житті, можливості відновити попередній стан (постанови ВП ВС у справах № 686/23731/15-ц і № 477/874/19); перелік «інших обставин, які мають істотне значення», відкритий, а присуджена сума має відповідати засадам розумності, справедливості й співмірності і не вести до безпідставного збагачення (справа № 752/17832/14-ц). Відповідачем у таких справах є держава, кошти стягуються з Державного бюджету України, і резолютивна частина рішення не повинна визначати орган казначейства чи рахунки для списання (справи № 346/5428/17, № 202/1722/19-ц). Наведено позицію ЄСПЛ у справі «Станков проти Болгарії» (№ 68490/01, 12.07.2007, § 62) про складність оцінки моральної шкоди. Укладачі наголошують на зростанні ролі судово-психологічної експертизи в цій категорії справ після атестації Мін'юстом 18 січня 2019 року «Методики психологічного дослідження у справах щодо заподіяння моральних страждань особі та відшкоду-

вання моральної шкоди» (реєстраційний код 14.01.75) і згадують спільні освітні заходи суддів ВС і судових експертів-психологів з 2021 року. Матеріал корисний адвокатам, суддям і експертам, які обґрунтовують розмір компенсації.

Ключові слова: моральна шкода, відшкодування моральної шкоди, незаконні дії органів досудового розслідування, мінімальна заробітна плата, відповідальність держави, Державний бюджет України, розумність і справедливість, правові позиції Верховного Суду, практика ЄСПЛ, Stankov v. Bulgaria, судово-психологічна експертиза.

Legal Positions of the Supreme Court and of the European Court of Human Rights, Which Observed That the Assessment of Non-Pecuniary Damage Is Inherently Complex Unless the Amount of Compensation Is Fixed by Law (Stankov V. Bulgaria, 12 July 2007)

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud).

Abstract. This digest presents legal positions of the Civil Cassation Court and the Grand Chamber of the Supreme Court of Ukraine on compensation for non-pecuniary damage caused to individuals by unlawful acts of operational and investigative bodies, pre-trial investigation authorities, the prosecution service and courts. The key ruling is the Civil Cassation Court decision of 4 October 2023 in case No. 757/5351/21-ц interpreting Article 13 of the special compensation law: compensation for time spent under investigation or trial may not be less than one minimum monthly wage for each month, calculated at the rate in force when the case is heard. This amount is a state-guaranteed minimum rather than a ceiling, so courts may award more. The digest relies on Article 56 of the Constitution, Articles 23 and 1176 of the Civil Code and Grand Chamber rulings in cases No. 686/23731/15-ц, 477/874/19 and 752/17832/14-ц. Courts must weigh the nature of the violation, the depth of physical and mental suffering, the duration and severity of forced changes in life and the possibility of restoring the previous state, applying reasonableness, fairness and proportionality while avoiding unjust enrichment. The respondent is the State, pay-

ment comes from the State Budget, and the operative part of a judgment should not name treasury bodies or accounts. The European Court of Human Rights' remark in Stankov v. Bulgaria (No. 68490/01, § 62) on the complexity of assessing such damage is cited. The compilers stress the growing role of forensic psychological examination, referring to the methodology for psychological examination in cases of moral suffering certified by the Ministry of Justice of Ukraine in 2019 (code 14.01.75).

Keywords: non-pecuniary damage, moral damage compensation, unlawful acts of investigative authorities, minimum wage, state liability, State Budget of Ukraine, reasonableness and fairness, Supreme Court case law, European Court of Human Rights, Stankov v. Bulgaria, forensic psychological examination.

Першоджерело: Постанова Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 04.10.2023 у справі № 757/5351/21-ц. Реферат оприлюднено в журналі 21.10.2023.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud). Pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu ta Yevropeiskyi sud z prav liudyny, yakyi zauvazhyv, shcho otsinka moralnoi shkody za svoim kharakterom ye skladnym protsesom, za vyniatkom vypadkiv, koly suma kompensatsii vstanovlena zakonom (STANKOV v. BULGARIA, 12.07.2007, YESPL) [Legal Positions of the Supreme Court and of the European Court of Human Rights, Which Observed That the Assessment of Non-Pecuniary Damage Is Inherently Complex Unless the Amount of Compensation Is Fixed by Law (Stankov V. Bulgaria, 12 July 2007)] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 5 (52). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/10381-evropejskij-sud-z-prav-lyudini-zauvazhiv-shcho-otsinka-moralnoji-shkodi-za-svojim-kharakterom-e-skladnim-protsesom-za-vinyatkom-vipadkiv-koli-suma-kompensatsiji-vstanovlena-zakonom-stankov-v-bulgaria-62-espl-vid-12-lipnya-2007-roku-v (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Департамент експертного забезпечення Мінюсту попереджає! Судові експерти з 29.06.2023 року відповідно до Закону в обов'язковому порядку повинні мати зареєстровані офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі (ЄСІТС)[1]

Міністерство юстиції України (Департамент експертного забезпечення).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 17.09.2023

Реферат. Інформаційне повідомлення Департаменту експертного забезпечення правосуддя Міністерства юстиції України присвячене наслідкам ухвалення Закону України від 29.06.2023 № 3200-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами». Закон набрав чинності 21.07.2023; положення про обов'язкову реєстрацію, як повідомляють ЛІГА:ЗАКОН та Національна асоціація адвокатів України, введено в дію через 90 днів з дня опублікування, тобто з 18 жовтня 2023 року. За зміненими нормами ГПК, КАС і ЦПК України (ч. 6 ст. 6 ГПК, ч. 6 ст. 18 КАС, ч. 6 ст. 14 ЦПК) судові експерти належать до осіб, які зобов'язані зареєструвати офіційні електронні адреси в ЄСІТС. Пояснено процесуальні наслідки невиконання цього обов'язку: залишення позовної заяви, апеляційної та касаційної скарг без руху, повернення без розгляду заяв, клопотань і заперечень. Повідомлення адресоване насамперед судовим експертам, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, і містить посилання на сервіс реєстрації id.court.gov.ua. ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка» доповнює його нагадуванням: зареєстровану адресу треба внести до державного Реєстру атестованих судових експертів, а невнесен-

ня змін, на думку спілки, може стати підставою для дисциплінарного стягнення відповідно до Закону України «Про судову експертизу». Друга частина матеріалу характеризує Реєстр за Порядком його ведення, затвердженим наказом Мін'юсту від 29.03.2012 № 492/5: правова основа (ст. 9 Закону «Про судову експертизу»), держатель (Мін'юст, функції якого виконує Департамент експертного забезпечення правосуддя), адміністратор (ДП «Національні інформаційні системи»), включення експертів недержавних установ за заявою за формою додатка 2. Перелічено сім груп відомостей Реєстру: від прізвища та унікального номера запису в Єдиному державному демографічному реєстрі до рішень ЕКК, строку дії свідоцтва, виду експертизи та експертної спеціальності, місця роботи, офіційної електронної адреси й телефону. Практичне значення матеріалу полягає в тому, що він пов'язує нову процесуальну вимогу з обов'язком експерта підтримувати актуальні дані в Реєстрі.

Ключові слова: Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, електронний кабінет, офіційна електронна адреса, судовий експерт, Закон № 3200-IX, залишення без руху, процесуальні наслідки, державний Реєстр атестованих судових експертів, Порядок ведення Реєстру, дисциплінарна відповідальність судового експерта, Міністерство юстиції України.

The Department of Expert Support of the Ministry of Justice Warns: Under the Law, Forensic Experts Must Have Official Electronic Addresses Registered in the Unified Judicial Information and Telecommunication System (UJITS)

Ministerstvo yustytsii Ukrainy (Departament ekspertnoho zabezpechennia).

Abstract. The notice of the Department of Expert Support of Justice of the Ministry of Justice of Ukraine informs forensic experts about Law of Ukraine No. 3200-IX of 29 June 2023 on mandatory registration and use of electronic cabinets in the Unified Judicial Information and Telecommunication System (UJITS). The Law entered into force on 21 July 2023; according to LIGA:ZAKON and the Ukrainian National Bar Association, the provisions on mandatory registration took

effect 90 days after publication, on 18 October 2023. Under the amended Commercial Procedure Code, Code of Administrative Procedure and Civil Procedure Code, forensic experts are among those who must register official electronic addresses in the UJITS. Failure to do so has procedural consequences: statements of claim and appeals are left without progress, while applications, motions and objections are returned without consideration. The notice is addressed to experts who do not work for state specialised institutions and gives the registration link. The NGO All-Ukrainian Independent Research Expert Union adds that the registered address must also be entered into the State Register of Certified Forensic Experts and, in its view, failure to update the Register may result in disciplinary action under the Law on Forensic Examination. The second part describes the Register under the Procedure approved by Ministry of Justice Order No. 492/5 of 29 March 2012: its legal basis, the holder (Ministry of Justice), the administrator (State Enterprise National Information Systems), inclusion of non-state experts upon application and the seven categories of recorded data, from personal details and qualification commission decisions to the type of examination, expert specialty, workplace and official e-mail address.

Keywords: Unified Judicial Information and Telecommunication System, electronic cabinet, official electronic address, forensic expert, Law No. 3200-IX, procedural consequences, State Register of Certified Forensic Experts, Ministry of Justice of Ukraine, disciplinary liability, e-justice.

Першоджерело: Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами : Закон України від 29.06.2023 № 3200-IX.[2] Реферат оприлюднено в журналі 17.09.2023.

REFERENCES

1. Ministerstvo yustytsii Ukrainy (Departament ekspertnoho zabezpechennia). Departament ekspertnoho zabezpechennia Miniustu

poperedzhaie! Cudovi eksperty z 29.06.2023 roku vidpovidno do Zakonu v oboviazkovomu poriadku povynni maty zareiestrovani ofitsiini elektronni adresy v Yedynii sudovii informatsiino-telekomunikatsiinii systemi (YESITS) [The Department of Expert Support of the Ministry of Justice Warns: Under the Law, Forensic Experts Must Have Official Electronic Addresses Registered in the Unified Judicial Information and Telecommunication System (UJITS)] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 5 (52). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/10055-cudovi-eksperti-z-29-06-2023-roku-vidpovidno-do-zakonu-ukrajini-vid-29-06-2023-3200-ikh-v-obov-yazkovomu-poryadku-reestruyut-ofitsijni-elektronni-adresi-v-edinij-sudovij-informatsijno-telekomunikatsijnij-sistemi-esits (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo oboviazkovoi reiestratsii ta vykorystannia elektronnykh kabinetiv v Yedynii sudovii informatsiino-telekomunikatsiinii systemi abo yii okremii pidsystemi (moduli), shcho zabezpechuie obmin dokumentamy [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning Mandatory Registration and Use of Electronic Cabinets in the Unified Judicial Information and Telecommunication System or Its Separate Subsystem (Module) Providing Document Exchange] : Zakon Ukrainy vid 29.06.2023 № 3200-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3200-20#Text (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Порядок формування та ведення Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту[1]

Міністерство юстиції України.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 17.09.2023

Реферат. Матеріал знайомить судових експертів і юристів з будовою Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту, відповідно до Порядку його формування та ведення, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 26.06.2018 № 2023/5. Порядок визначає процедуру формування, ведення Реєстру та корис-

тування його відомостями. Реєстр є інформаційною системою з відомостями про засуджених і осіб, узятих під варту, яка складається з трьох модулів: інформаційно-аналітичного модуля обліку засуджених та осіб, узятих під варту; модуля електронних сервісів управління справами суб'єктів пробації; Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи. Підсистеми Реєстру перелічено за їх призначенням. Облікові підсистеми охоплюють реєстраційні картки, реєстраційні справи та повідомлення про реєстрацію осіб, узятих під варту, засуджених і суб'єктів пробації та про нагляд за ними. Три підсистеми відповідають видам пробації: досудовій (облік ухвал суду, клопотань, вимог, викликів, запитів і формування досудових доповідей), наглядовій (документи щодо нагляду за особою) та пенітенціарній (підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк). Підсистема «КАСАНДРА» призначена для обліку даних оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення. Службові підсистеми забезпечують ведення довідників, облік користувачів, їх авторизацію з визначенням прав доступу та аудит дій користувачів у Реєстрі. Підсистема контролю за виконанням судових рішень відстежує реєстраційні справи, у яких спливає строк тримання під вартою чи відбування покарання, а також строки набуття засудженим права на застосування заохочувальних норм. Окремо передбачено формування статистичних і аналітичних звітів та облік і обробку запитів на надання відомостей. Мобільний застосунок «Е-пробація» використовується для взаємодії із суб'єктами пробації, і на підставі його даних відомості Реєстру вносяться або редагуються. Для практиків матеріал корисний як орієнтир щодо того, де саме фіксуються досудові доповіді, результати оцінки ризиків повторного правопорушення та дані про строки покарання, що має значення під час підготовки запитів про надання відомостей.

Ключові слова: Єдиний реєстр засуджених та осіб, узятих під варту, пробація, досудова доповідь, оцінка ризиків повторного правопорушення, підсистема «КАСАНДРА», «Е-пробація», реєстр осіб, засуджених за злочини проти статевої недоторканості малолітніх, виконання покарань, електронний реєстр, Міністерство юстиції України.

Procedure for the Formation and Maintenance of the Unified Register of Convicts and Persons Taken into Custody

Ministerstvo yustytsii Ukrainy.

Abstract. The material outlines the Procedure for the Formation and Maintenance of the Unified Register of Convicts and Persons Taken into Custody, approved by Order of the Ministry of Justice of Ukraine No. 2023/5 of 26 June 2018. The Procedure governs how the Register is created and kept and how its information is used. The Register is an information system with data on convicted persons and persons in custody, consisting of three modules: an information and analytical module for recording convicts and detainees, a module of electronic case-management services for probation clients, and the Unified Register of Persons Convicted of Crimes against the Sexual Freedom and Sexual Inviolability of a Minor. The subsystems are grouped by function. Registration subsystems process registration cards, registration files and notifications. Three probation subsystems correspond to pre-trial probation (court rulings, motions, requests and pre-sentence reports), supervisory probation and penitentiary probation, which prepares persons serving restriction or deprivation of liberty for release. The CASANDRA subsystem records data on assessing the risk of reoffending. Administrative subsystems maintain reference books, user accounts, authorisation with access rights and an audit of user actions. A control subsystem tracks cases where custody or sentence terms are expiring and the dates on which convicts become eligible for incentive measures. Statistical and analytical reporting, the processing of information requests and the E-Probation mobile application, used to interact with probation clients and to enter or edit data, complete the structure. For

lawyers, forensic experts and psychologists the material shows where pre-sentence reports, risk assessments and sentence data are recorded, which helps in drafting requests for information.

Keywords: Unified Register of Convicts and Persons Taken into Custody, probation, pre-sentence report, risk of reoffending, CAS-ANDRA subsystem, E-Probation, register of sex offenders against minors, execution of sentences, electronic register, Ministry of Justice of Ukraine.

Першоджерело: Про затвердження Порядку формування та ведення Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту : наказ М-ва юстиції України від 26.06.2018 № 2023/5.[2] Реферат оприлюднено в журналі 17.09.2023.

REFERENCES

1. Ministerstvo yustytsii Ukrainy. Poriadok formuvannia ta vedennia Yedynoho reiestru zasudzhenykh ta osib, uziatykh pid vartu [Procedure for the Formation and Maintenance of the Unified Register of Convicts and Persons Taken into Custody] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 5 (52). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/10054-poryadok-formuvannya-ta-vedennya-edinogo-reestru-zasudzhenikh-ta-osib-uzyatikh-pid-vartu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro zatverdzhennia Poriadku formuvannia ta vedennia Yedynoho reiestru zasudzhenykh ta osib, uziatykh pid vartu [On Approval of the Procedure for Forming and Maintaining the Unified Register of Convicts and Persons Taken into Custody] : nakaz M-va yustytsii Ukrainy vid 26.06.2018 № 2023/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0762-18#Text (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.5. РЕЦЕНЗІЇ ТА НОВІ ВИДАННЯ

Мета-аналіз[1]

Гордон Н., Гуглер М., Нельсон Р., Хендлер М., Крепол Д., Шоу П., Бірман Л.

Реферат · оприлюднено 30.10.2023

Реферат. Реферат представляє український переклад «Мета-аналітичного дослідження критеріальної точності валідних поліграфологічних методик» Американської асоціації поліграфологів (APA). Оригінал підготував спеціальний комітет APA з валідних методик (М. Гуглер, Р. Нельсон, М. Хендлер, Д. Крепол, П. Шоу, Л. Бірман), створений за президентства Н. Гордона, і опублікував у журналі Polygraph (2011, т. 40, № 4). Переклад Д. Алєксєєвої-Процюк, Д. Кушніра, М. Рудницького та О. Котловського вперше вийшов у журналі Колегії поліграфологів України «Оцінка достовірності: наукові дослідження та практика» (2022, вип. 5, с. 62–202), а 15 квітня 2023 року APA розмістила його на своєму офіційному сайті. Поштовхом до дослідження став Стандарт практики APA, ухвалений 2007 року й чинний з 1 січня 2012 року: для доказових досліджень щодо конкретної події методика має давати середню критеріальну точність не нижче 0,90 при частці невизначених результатів не більше 0,20, для парного тестування – 0,86, для дослідницьких цілей – 0,80. Автори мета-аналізу прагнули припинити використання нестандартизованих, невалідних чи експериментальних методик у польових умовах, де рішення впливають на долі людей і безпеку. До аналізу залучено 38 досліджень, у яких 295 оцінювачів дали 11 737 оцінок щодо 3 723 обстежень; чотирнадцять методик підтверджено щонайменше двома опублікованими дослідженнями. Загальна точність рішень валідних методик становила 0,869 при 0,128 невизначених результатів, для однотемних тестів щодо конкретної події – 0,890, для багатотемних – 0,850. Статистично значущих відмінностей точності між методиками, що відповідають стандартам, автори не знайшли. Висновок про високу, але не ідеальну точність поліграфа вони супроводжують застереженнями щодо залежності від зізнань як критерію істини, можливої публікаційної упередженості та обмеженої екологічної валідності

лабораторних досліджень. За даними реферату, станом на 2023 рік виокремлюють 16 валідних форматів тестів у трьох групах: доказові, для парного тестування та дослідницькі. Реферат також нагадує про запровадження професії «Поліграфолог» в Україні 25 жовтня 2021 року, про український переклад Термінологічного довідника PDD (2017) і називає праці, що чекають на переклад: вступ до стандарту NCCA ASCII та «Наукові основи перевірки на поліграфі».

Ключові слова: мета-аналіз, критеріальна точність, валідні поліграфологічні методики, Американська асоціація поліграфологів, стандарти практики APA, невизначені результати, доказові методики, парне тестування, психофізіологічні дослідження із застосуванням поліграфа, переклад наукової літератури.

Meta-Analysis: The Ukrainian Translation of the Meta-Analytic Survey of Criterion Accuracy of Validated Polygraph Techniques

Hordon N., Huhler M., Nelson R., Khendler M., Krepol D., Shou P., Birman L.

Abstract. This review introduces the Ukrainian translation of the Meta-Analytic Survey of Criterion Accuracy of Validated Polygraph Techniques prepared by the American Polygraph Association (APA). The report was written by the APA Ad Hoc Committee on Validated Techniques (Gougler M., Nelson R., Handler M., Krapohl D., Shaw P., Bierman L.), formed under President Gordon N., and published in Polygraph in 2011 (vol. 40, no. 4). The translation by Alieksieieva-Protsiuk D., Kushnir D., Rudnytskyi M. and Kotlovskyi O. first appeared in the Ukrainian journal Otsinka dostovirnosti in 2022 and was posted on the APA website on 15 April 2023. The study responded to the APA Standard of Practice adopted in 2007 and effective from 1 January 2012, which requires techniques used for evidentiary event-specific testing to reach mean criterion accuracy of at least 0.90 with no more than 0.20 inconclusive results, 0.86 for paired testing and 0.80 for investigative purposes. The authors sought to end the field use of unstandardised, unvalidated or experimental techniques. The meta-analysis covered 38 studies in which 295 scorers provided 11,737 scored results for 3,723 examinations; fourteen techniques were supported by at least two published

studies. Overall decision accuracy of validated techniques was 0.869 with 0.128 inconclusives, 0.890 for event-specific and 0.850 for multiple-issue formats, with no significant differences among techniques meeting the standards. The authors conclude that the evidence supports high but not perfect accuracy and acknowledge reliance on confessions, possible publication bias and limited ecological validity of laboratory studies. The review notes that by 2023 sixteen validated test formats were recognised and lists works awaiting translation.

Keywords: meta-analysis, criterion accuracy, validated polygraph techniques, American Polygraph Association, APA Standards of Practice, inconclusive results, evidentiary techniques, paired testing, polygraph examination, translation of scientific literature.

Першоджерело: Гордон Н., Гуглер М., Нельсон Р., Хендлер М., Крепол Д., Шоу П., Бірман Л. Мета-аналітичне дослідження критеріальної точності валідних поліграфологічних методик / пер.: Д. Алєксєєва-Процюк, Д. Кушнір, М. Рудницький, О. Котловський. Оцінка достовірності: наукові дослідження та практика. Київ, 2022. Вип. 5. С. 62–202.[2] Реферат оприлюднено в журналі 30.10.2023.

REFERENCES

1. Meta-analiz [Meta-Analysis: The Ukrainian Translation of the Meta-Analytic Survey of Criterion Accuracy of Validated Polygraph Techniques] : referat / Hordon N. ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 5 (52). URL: https://expertize-journal.org.ua/books/10446-meta-analiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Hordon N., Huhler M., Nelson R., Khendler M., Krepol D., Shou P., Birman L. Meta-analitychne doslidzhennia kryterialnoi tochnosti validnykh polihrafolohichnykh metodyk [A Meta-Analytic Study of the Criterion Accuracy of Validated Polygraph Techniques] / per.: D. Alieksieieva-Protsiuk, D. Kushnir, M. Rudnytskyi, O. Kotlovskyi. Otsinka dostovirnosti: naukovi doslidzhennia ta praktyka. Kyiv, 2022. Vyp. 5. S. 62–202. URL: https://www.polygraph.org/selected_publications.php (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

05.09.2023

ОГЛЯД ЗМІ: Медіація в Україні: на порозі нового етапу розвитку[1]

Журнал передруковує з блогу Проєкту ЄС «Право-Justice» на LB.ua огляд «Медіація в Україні: на порозі нового етапу розвитку». Станом на травень 2023 року правосуддя здійснювали 587 судів, 87 не працювали через бойові дії чи окупацію, понад дві тисячі посад суддів були вакантні. Автори огляду бачать у медіації спосіб розвантажити суди, описують засади Закону України «Про медіацію» (2021), норми ЦПК про зупинення провадження та повернення 60 % судового збору, нові категорії спорів після вторгнення рф, зокрема транскордонні сімейні, і анонсують комунікаційну стратегію медіації.

09.09.2023

Психографологічний аналіз підписів міністрів оборони України за часів війни з рф (Олексій Резніков і Рустем Умєров): психологічні тенденції ефективних змін в управлінні оборонною сферою держави в 2023 році[2]

До Міжнародного дня грамотності (8 вересня) редакція оприлюднила психографологічний аналіз підписів міністрів оборони України О. Резнікова та Р. Умєрова, якого Верховна Рада призначила 6 вересня 2023 року. Мета публікації полягає в порівнянні індивідуально-психологічних особливостей двох очільників відомства та оцінці перспектив змін в управлінні оборонною сферою, зокрема в протидії корупції. Редакція спирається на теорію М. О. Бернштейна про рівні побудови рухів і розглядає психографологію як різновид проективної психодіагностики, описуючи її ознаки та переваги.

12.09.2023

В Польщі 20-22 жовтня 2023 року пройде ювілейний семінар з нагоди 60-річчя застосування поліграфа та проведення поліграфологічних досліджень в польскому кримінальному суді[3]

20–22 жовтня 2023 року в Помлеві (Поморське воєводство, Польща) відбудеться ювілейний семінар до 60-річчя застосування поліграфологічних досліджень у польському кримінальному суді та 10-річчя Польського співтовариства поліграфологів (PTBP), який підтримує також Університет ім. кардинала Стефана Вишинського. Запрошено поліграфологів, науковців, слідчих, адвокатів, суддів і прокурорів. У програмі: поліграф у підготовчому та податковому провадженні, стандарти справедливого суду, тестування осіб із сексуальними розладами. Від України виступлять О. А. Назаров і Т. Р. Морозова.

02.10.2023

Характерництво (химородництво, галдовництво, заморочництво) - український прикладний психофізіологічний метод впливу на ворога, який офіційно існує в Україні з часів Запорозької Січі[4]

Матеріал переказує статтю «Характерники – одвічні хранителі козацького роду», опубліковану 9 березня 2021 року в онлайн-газеті «Український дощ» (UKRRAIN). Характерництво (химородництво, галдовництво, заморочництво) подано як козацьку систему психофізичної підготовки, лікування поранених і впливу на ворога. Наведено перекази про І. Сірка, Мамая, гетьманів і кошових отаманів, свідчення Б. Папроцького, згадки про жінок-«поляниць», навчання джур, козацьку фіто- й ароматерапію. Більшість відомостей має характер легенд і народних переказів, що визнає й сам текст.

04.10.2023

Олег Татаров один з головних лобістів Офісу Президента України у створенні перепон в проведенні судово-експертної реформи в державі попри Указ Президента України № 837/2019 від 8 листопада 2019 року – дані журналістських розслідувань[5]

Журнал узагальнює дані журналістських розслідувань «Української правди», Bihus.Info, Forbes, «Цензор.НЕТ», Центру протидії корупції й Transparency International Ukraine про можливий вплив заступника керівника Офісу Президента О. Ю. Татарова на гальмування судово-експертної реформи, започаткованої Указом Президента від 08.11.2019 № 837/2019. Нагадано про чотири законопроєкти № 6284 (листопад 2021 року), досі не ухвалені, призначення колишніх керівників ДНДЕКЦ МВС до експертних установ СБУ та Мін'юсту і підозру НАБУ (2021) заступникові директора ДНДЕКЦ К. В. Дубоносу щодо завідомо неправдивого висновку експерта в справі Татарова.

06.10.2023

Особливості залучення та роль психолога у процесуальних діях за участі дитини в межах кримінального провадження[6]

2 жовтня 2023 року стартував міжвідомчий пілотний проєкт із залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх і неповнолітніх через регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Порядок затверджено спільним наказом Мін'юсту, МВС і Офісу Генерального прокурора від 07.02.2023 № 493/5/67/32. До Реєстру включено 115 психологів, серед них О. А. Назаров, який пройшов триденний тренінг. Пілотні регіони: сім областей і Київ. Описано порядок залучення психолога слідчим, прокурором чи судом і оплату послуг за кошти міжнародної технічної допомоги.

REFERENCES

1. OHLIAD ZMI: Mediatsiia v Ukraini: na porozi novoho etapu rozvytku [MEDIA REVIEW: Mediation in Ukraine: On the Threshold of a New Stage of Development]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 5 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=9951 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Psykhohrafolohichnyi analiz pidpysiv ministriv oborony Ukrainy za chasiv viiny z rf (Oleksii Reznikov i Rustem Umierov): psykholohichni

tendentsii efektyvnykh zmin v upravlinni oboronnoiu sferoiu derzhavy v 2023 rotsi [Psychographological Analysis of the Signatures of Ukraine's Ministers of Defence During the War with Russia (Oleksii Reznikov and Rustem Umierov): Psychological Trends of Effective Changes in the Management of the State's Defence Sector in 2023]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 9 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/9995-psikhografologiya-na-sluzhbi-u-suspilstva-psikhografologichnij-analiz-ministriv-oboroni-ukrajini-za-chasiv-vijni-z-rf-perspektivi-efektivnikh-zmin-v-oboronnij-sferi-v-2023-rotsi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. V Polshchi 20-22 zhovtnia 2023 roku proide yuvileinyi seminar z nahody 60-richchia zastosuvannia polihrafa ta provedennia polihrafolohichnykh doslidzhen v polskomu kryminalnomu sudi [On 20–22 October 2023, Poland Will Host an Anniversary Seminar Marking 60 Years of Using the Polygraph and Conducting Polygraph Examinations in the Polish Criminal Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 12 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/10007-v-polshchi-20-22-zhovtnya-2023-roku-projde-yuvilejnij-seminar-z-nagodi-60-richchya-zastosuvannya-poligrafa-ta-provedennya-poligrafologichnikh-doslidzhen-v-polskomu-kriminalnomu-sudi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Kharakternytstvo (khymorodnytstvo, haldovnytstvo, zamorochnytstvo) - ukrainskyi prykladnyi psykhofiziolohichnyi metod vplyvu na voroha, yakyi ofitsiino isnuie v Ukraini z chasiv Zaporozkoi Sichi [Kharakternytstvo (Khymorodnytstvo, Haldovnytstvo, Zamorochnytstvo) – A Ukrainian Applied Psychophysiological Method of Influencing the Enemy That Has Officially Existed in Ukraine Since the Times of the Zaporozhian Sich]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 2 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=10192 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Oleh Tatarov odyn z holovnykh lobistiv Ofisu Prezydenta Ukrainy u stvorenni perepon v provedenni sudovo-ekspertnoi reformy v derzhavi popry Ukaz Prezydenta Ukrainy № 837/2019 vid 8 lystopada 2019 roku – dani zhurnalistskykh rozsliduvan [Oleh Tatarov – One of the Main Lobbyists of the Office of the President of Ukraine in Creating Obstacles to Forensic Expert Reform Despite Presidential Decree No. 837/2019 of 8 November 2019 – Data from Journalistic Investigations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 4 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/10224-oleg-tatarov-odin-z-golovnikh-lobistiv-ofisu-prezidenta-ukrajini-u-stvorenni-perepon-v-provedenni-sudovo-ekspertnoji-reformi-v-derzhavi-popri-ukaz-prezidenta-ukrajini-ta-vidsutnosti-yakosti-v-reformakh-pravookhoronnikh-organiv-v-ukrajini-dani-zhurnalistskikh-rozsliduvan (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Osoblyvosti zaluchennia ta rol psykholoha u protsesualnykh diiakh za uchasti dytyny v mezhakh kryminalnoho provadzhennia [Features of the Involvement and Role of a Psychologist in Procedural Actions Involving a Child in Criminal Proceedings]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 6 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/vsi-ogoloshennya/10241-osoblivosti-zaluchennya-ta-rol-psikhologa-u-protsesualnikh-diyakh-za-uchasti-ditini-v-mezhakh-kriminalnogo-provadzhennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ

VerifEye — мобільний додаток для виявлення прихованої інформації

8 березня 2023 року на IX Міжнародній конференції в США, присвяченій сучасним досягненням інструментальної детекції, представили VerifEye — перший у світі мобільний додаток для виявлення прихованої інформації за допомогою смартфона.

Додаток працює на телефонах з iOS та Android. Тест можна пройти самостійно або під наглядом поліграфолога, будь-де й будь-коли; сам тест триває менше 5 хвилин і дозволяє перевірити від 3 до 4 тем. Точність результатів — близько 80 %. На той час VerifEye використовували в США, Мексиці, країнах Центральної та Південної Америки, Домініканській Республіці, Португалії та Іспанії. VerifEye — остання на 2023 рік розробка компанії Converus, яка з 2014 року серійно випускає поліграфи EyeDetect [1].

VerifEye — мобільний додаток для виявлення прихованої інформації [1]

Голова ГО «Колегія поліграфологів України» Андрій Лисенко уточнив: 5 хвилин — це тривалість лише самого тесту, без передтестової та післятестової частин. В Україні VerifEye тоді був недоступний, але, за його словами, поява додатка — питання часу, і це «не іграшка, а технологія, яка може значно змінити індустрію верифікації інформації» [1].

Проходження тесту VerifEye зі смартфона [1]

REFERENCES

1. VerifEye - pershyi u sviti mobilnyi dodatok dlia vyiavlennia ta perevirky prykhovanoi informatsii za dopomohoiu mobilnoho telefonu [VerifEye – The World's First Mobile Application for Detecting and Verifying Concealed Information Using a Mobile Phone]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 9 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/8428-verifeye-pershij-u-sviti-mobilnij-dodatok-dlya-viyavlennya-ta-perevirki-prikhovanoji-informatsiji-za-dopomogoyu-mobilnogo-telefonu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2023. № 5 (52). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2023. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19819-2023-5-52 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2023, № 5 (52) (вересень – жовтень 2023 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 52 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua